Valen Moñux, Toti Martinez de Lezea eta Oihan Vega, Bergarako San Martin plazan.

1813ko sutearen Bergarako garra

1813ko Donostiako sutearen gaineko 'Bretxa' musikala hilaren 13an estreinatuko dute hiriburuan eta martxoaren 4an Bergarara helduko da; musikalaren zuzendari Valen Moñux eta Oihan Vega eta nobelaren egile Toti Martinez de Lezea irrikaz daude lana erakusteko

Jokin Bereziartua Lizarazu BERGARA

Valen Moñux, Oihan Vega eta Toti Martinez de Lezea elkarrekin ditu kapitarak Bergarako San Martin plazan, urtarrilaren 13an Donostiako Victoria Eugenian estreinatuko den *Bretxa* musikalaren gaineko xehetasunak [illegible]. Kalte baten bueltan hasi eta [illegible], Donostiako [illegible] sarrera guztiak agortu [illegible] -2.400 bat sarrera- eta [illegible] *Bretxa* Bergarako udal pilotalekura ere eramango dutela martxoaren 4an. [illegible]

Bergarako Antzerki Musikala (BAM) [illegible] dira Moñux eta Vega. Martinez de Lezeak 2006an idatzi zuen *Bretxa* eleberri historikoa oinarri hartuta musikal bat egitera animatu zituen "orain", Martinez de Lezeak [illegible] "Sorpresa handia izan zen Zarrabetzena etorri zirenean, ez nuen eta sekula pentsatuko *Bretxa*rekin musikal bat egin ahalko zenik. Pelikula bat? Akaso. Baina formatu handiko musikal bat? Erotuta zeudela pentsatu nuen lehendabizi".

"1813ko gertaera gogora ekartzeko egin izan dira ekintzak, baina ez da egin halako formatu handiko musikalik. "2013ko [illegible] urteurrenetik aurrera egin izan dira ekitaldiak, baina ez halako formatu handian. [illegible] 2013ra arte oraindik [illegible] eta orain dakidaguznetako [illegible] [illegible] nobela [illegible] historialariek [illegible] Donostiako [illegible], baina askoz errazagoa da nobela bat [illegible] liburu historiko bat baino. Totik [illegible] alderdi ludikoago batekin gatoz. Horrela ez da kontatu inoiz, eta harro esan dezakegu", argitu du Vegak.

Atzeratu beharraren 'onura'

Pandemiak asko zaildu du prozesua. Bi data zehaztu eta biak atzeratu behar izan zituzten. [illegible] "Atzeratu behar izateak aukera eman digu elkartetako eta zer gehiago [illegible] eta musikala osatzeko. [illegible] Bergaran eta lehen aldia izan [illegible] beste kostata den obra [illegible] baina ederra izan zen", dio Vegak.

Musika Eskolari aitortza

Bergarako Antzerki Musikala (BAM) elkartea gara, Bergarako Musika Eskolaren, Donostiako Udon Artean elkartearen, Donostiako Tempo 22 dantza akademiaren eta Donostia 35 [illegible] elkartearen parte hartzea izango du [illegible]. [illegible] *Bretxa*-rako Donostiako eragileen laguntza izango dute, baina Vegak nabarmendu nahi izan du Bergarako Musika Eskolaren garrantzia Bergarak musikarekin duen [illegible] aitortu ahal izateko: "Askotan ez zaie merezi duten aipamenik egiten eta aukera hau baliatu nahi dut Bergarako Musika Eskolak egiten duen lan itzela aitortzeko".

150 bat lagun taula gainean

Dataek argi uzten dute formatu handiko musikala dela: 30 musikari baino gehiagoko orkestra zuzenean, helduen eta umeen abesbatzak, aktoreak, dantzari taldea, abeslariak, bideo proiekzioak, hiru dimentsioko infografia, efektu bisualak eta argiztapen diseinu ikusgarria. [illegible] Bergarako eta Gipuzkoako gainerako herrietatik hainbat talde eta kultura elkartek hartu dute parte, eta, guztira, 150 lagun inguru izango dira taula gainean. Horretaz aparte, [illegible] *Bretxa*-k.

Toti Martinez de Lezea, Oihan Vega eta Valen Moñux daude oinarrian, baina [illegible] da beste izen batzuk aipatzea [illegible] orkestrazioa Mikel Markiegiren ardura izan da; [illegible] da orkestra-zuzendaria; abeslarien eta abesbatzen zuzendari lanetan Maite Ugalde aritu da; koreografien eta dantzen zuzendaria Carol Gomez da; eta zuzendari laguntzaile lanetan Ander Arrozi aritu da. Horrez gain, Donostiako historian [illegible] direnak Jose Maria Leclercq eta Jose Javier Pi Charroa ere badira lantaldeko parte.

Idazlearen "konfiantza osoa"

Martinez de Lezearen eleberria musikal batera egokitzea "erronka handia" izan da, Vegaren arabera: "300 orri ezin dira bi orduan irakurri, baina egokitzapenarekin pozik gaude. Aske da bakarra eman zigun Totik: nik aldez aurretik ere garbi nuen istorioa ez kutsatzea. [illegible] pertsonaiak kenduta [illegible] behar izan ditut, bigarren mailako pertsonaia batzuk kanpoan utzi eta beste hainbat egokitzapen egin, baina moldatu ere da aldatu. Asko eskertu dugu Totiren konfiantza, gauz guztiak, gidoia eta [illegible] ere bertatik ez ditu ikusi, bala nahi izan duelako". Musikal bat izanik, oinarritik hasi ziren: "Musikarekin hasi ginen, orkestrarekin. Musikariei gomendatu nien eleberria irakurri zezatela, eta asko [illegible] egin zidaten, eta lehen piezak jotzen ari ginela [illegible] batzuek esan zidaten nobelako gertakariak ikusten ari zirela. Opari bat izan zen niretzat", dio Vegak. Eta ikusleari begira ere gomendio bera darabil Moñuxek: "Nobela irakurri gabe ederra izango da musikala, baina irakurrita dutenek gehiago gozatuko dute. Inongo erreferentzia barik antzezlanera pelikula bat ikustera joatea errazagoa da. Ikuskizun musikaletan, berriz, erreferentziak aldez aurretik izanez gero, askoz gehiago gozatzen da, musikak momentu asko eragiten duelako".

Martinez de Lezeak ez du musikala osorik ikusi nahi izan, baina ikusi dituen pasarte txikiek harrituta utzi dute: "Zerbait arinagoa izango zela pentsatzen nuen, baina ikusi dudan apurra [illegible]".

> "FORMATU HANDIKO MUSIKALA? EROTUTA ZEUDELA PENTSATU NUEN LEHENDABIZI"

> "BALDINTZA BAKAR BAT JARRI NIEN: ISTORIO ORIGINALA EZ DESITXURATZEA"

TOTI MARTINEZ DE LEZEA
'BRETXA' ELEBERRIAREN EGILEA

> "DONOSTIAKO SUTEA HORRELA EZ DELA INOIZ KONTATU HARRO ESAN DEZAKEGU"

> "EDERRA IZAN ZEN BURUAN GENUENA FORMA HARTUTA IKUSTEA ENTSEGUAN"

OIHAN VEGA
'BRETXA' MUSIKALAREN ZUZENDARIA